

Demokratidisco

En metod för att bygga broar mellan barn och unga med olika modersmål

**Svenska
kulturfonden**

Projektet Demokratidisco förverkligades 2016–2018 med stöd från **Svenska kulturfonden** inom ramen för strategiprogrammet ”Ung på svenska” och genomfördes av **SÖU** (Svenska Österbottens Ungdomsförbund) tillsammans med **NSU** (Nylands Svenska Ungdomsförbund) och **ÅUF** (Åbolands Ungdomsförbund).

Förord

Denna handbok är en liten del av Svenska Österbottens Ungdomsförbunds projekt Demokratidisco som har genomförts inom ramen för Svenska kulturfondens strategiprogram ”Ung på svenska”. Det har varit ett av våra roligaste projekt någonsin att genomföra. Deltagarna, finsk- och svenskspråkiga barn, har också uppskattat att delta och de har varit öppna och enkla att arbeta med.

Syftet med projektet var att sammanföra barn över språkgränser och att låta dem träna sig i demokratiskt beslutsfattande i en tvåspråkig miljö. Trots att SÖU:s ordinarie verksamhet sker på svenska är både finsk- och svenskspråkiga individer mycket viktiga för oss och våra föreningar. Många av våra föreningar finns på små orter och för att driva verksamheten på ett bra vis gynnas man av att inkludera alla.

Den kanske viktigaste lärdomen i projektet är att saker inte behöver vara så komplicerade. Barn och unga är oftast nyfikna, öppna och intresserade, det är snarast vi vuxna som sätter upp olika hinder.

Vi hoppas att du läser vidare och inspireras av innehållet och av den metod vi arbetat med i projektet. Här finns inga pekpinnar utan mera tips för att arbeta på två språk på ett konstlat sätt.

Vad är ett Demokratidisco?

Ett Demokratidisco är ett tvåspråkigt evenemang med syfte att på ett avslappnat och roligt sätt överbygga språkmurar mellan barn och unga från olika språkgrupper. Genom att barn och ungdomar med olika modersmål ges möjlighet att gemensamt arrangera ett disco (eller annat evenemang), lär de sig att argumentera för sin sak, att kompromissa och att fatta gemensamma beslut, och de får på så sätt träna upp de färdigheter som är nödvändiga för ett aktivt deltagande i samhället och för att verka över språkgränserna. Med andra ord får barnen och ungdomarna i en konkret situation träna sig i demokratiskt beslutsfattande. Förhoppningen är att de barn som deltagit i ett Demokratidisco ska bibehålla sin positiva attityd till människor med ett annat modersmål, oavsett om det gäller finska, svenska eller ett annat språk.

Råd till handledaren

1. Var uppmuntrande, humoristisk och avslappnad. Bjud på dig själv!
2. Visa att du är beredd att sätta gränser och se till att alla i gruppen behandlar varandra med respekt.
3. Var uppmärksam på att båda språken används jämlikt, liksom att alla får säga sin åsikt. Hjälプ de mer tystlåtna att komma till tals. Visa att allas åsikter är värdefulla.
4. Låt gruppen diskutera, välja och besluta istället för att servera färdiga lösningar. Delegera ansvar, men var närvarande.
5. Lägg in lekar och bekantningsövningar under träffarna. Det bidrar till att skapa en trygghet mellan deltagarna och hjälper dem att känna sig bekväma i gruppen.

tervetuloa!

Välkommen!

- oma tyyny mukaan
- egen kudde med

- godis kiosk finns
- karkki myynti

1€ =

- de pengar som vi får
godiset köper vi nå
och ger dem till sju

- rahoilla mitkä saa
karkista ostetaan
ja lahjoitetaan
daddy's no

Hur går det till?

I korthet går Demokratidiscometoden ut på att de unga deltagarna själva, under handledning av en vuxen, planerar och genomför ett tvåspråkigt evenemang, t.ex. ett disco, där två språkgrupper möts. Det viktiga är att man lyckas samla alla barn i ett gemensamt rum, och att man skapar en avslappnad atmosfär som får dem att känna sig bekväma.

Demokratidiscometoden innehåller två huvudsakliga delar: planeringsmöten i den så kallade Demokratigruppen och ett evenemang. Både planeringsarbetet och evenemanget för med sig språkmöten och möjligheter för deltagarna att under naturliga och avslappnade former umgås med andra barn och unga som talar ett annat språk än de själva. För att genomföra ett Demokratidisco behövs en vuxen person som handleder barnen och ungdomarna.

Vem som helst som är intresserad av att arbeta med unga över språkgränser kan genomföra ett Demokratidisco. Det är lättast att driva verksamheten där barnen och ungdomarna redan finns, till exempel i samarbete med skolor eller inom ramen för föreningsverksamhet.

Demokratidisco: Ett tvåspråkigt evenemang som samlar barn och unga från två språkgrupper för att umgås under avslappnade former. Syftet är att på ett naturligt sätt bygga broar mellan barn och unga med olika modersmål.

Demokratigrupp: En planeringsgrupp som består av ett dussin barn från två språkgrupper och vars uppgift är att gemensamt planera och genomföra ett Demokratidisco för unga i samma ålder. Demokratigruppen arbetar utifrån demokratiska principer.

Demokratigruppen

Inför varje Demokratidiscoevenemang sammanförs ett dussin barn och ungdomar från två språkgrupper, och de bildar tillsammans den så kallade Demokratigruppen. Demokratigruppen har en kreativ och inspirerande uppgift: Att gemensamt planera och organisera ett tvåspråkigt disco för andra barn och unga i samma ålder. Gruppen handleds av en vuxen person.

Demokratigruppen arbetar utifrån demokratiska principer. Genom att lära sig att argumentera för sin sak, att kompromissa och att fatta gemensamma beslut kring evenemanget, övar medlemmarna i gruppen upp de färdigheter som är nödvändiga för att kunna påverka i samhället. Gruppen kan till exempel gemensamt besluta om vilken musik som spelas, hur utrymmet dekorerats, hur evenemanget marknadsförs och vilka programpunkter som ingår i discot. Demokratigruppen får en budget för discoarrangemangen, och under handledning av ledaren är Demokratigruppen delaktig i att fördela pengarna mellan olika införskaffningar till discot.

***Tips!** Sträva efter en jämn fördelning av ålder, kön och språk i Demokratigruppen. Då projektet genomfördes deltog unga i åldern 10–13 år.*

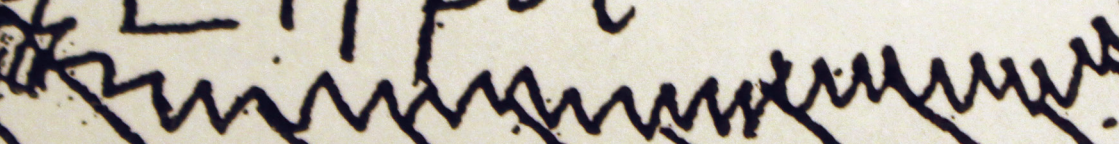
Biljett

DISCO

Lippu

Språkanvändning i Demokratigruppen

Demokratigruppen utgör ett tvåspråkigt forum där båda språken får lika stort utrymme. Tanken är att medlemmarna i gruppen på ett naturligt sätt ska komma i kontakt med det andra språket. Alla väljer själva vilket språk de vill kommunicera på; det går lika bra att bara prata sitt modersmål som att försöka säga några ord på det andra språket. Det är ledarens uppgift att se till att båda språken används jämlikt och att ingen språkgrupp tar över.

Personen som handleder Demokratigruppen får vara beredd på att förklara i princip allt på båda språken, åtminstone i början av planeringsprocessen. I Demokratigruppen ingår kanske tvåspråkiga barn och unga, eller sådana som gärna övar sig på det andra språket, och då kan ledaren förstås gärna låta gruppmedlemmarna översätta och hjälpa varandra att förstå. Tillsammans kan gruppen experimentera och leka med språket, och utmana varandra att lära sig vissa nyckelord på det andra språket. Målet är hela tiden att alla ska känna sig jämlikt delaktiga, och känna att det är okej att försöka säga något på det främmande språket även om det inte blir helt rätt.

Ledaren behöver inte kunna båda språken flytande. I stället kan kommunikationen i gruppen vara en gemensam sak, där alla hjälps åt att hitta orden och de rätta böjningsformerna. Åt ledarens misstag är det okej att skratta, men var noggrann med att ingen av gruppmedlemmarna känner sig utpekad eller utskrattad om hen gör misstag.

***Tips!** Gruppen kan tillsammans, gärna redan under den första träffen, hitta på ett "nödord". Alltså ett ord som används av den som behöver få en översättning av det som sägs, t.ex. ett vanligt ord i likhet med vesi/vatten fungerar bra. Nödordet gör tröskeln lägre att medge att man inte hänger med och behöver en översättning.*

Demokratidiscometodens innehåll och upplägg:

Kom igång! Handledaren bekantar sig med Demokratidiscometoden och drar upp riktlinjer för planeringsmötena. Hen informerar berörda personer och den grupp unga som berörs av evenemanget. Ett dussin unga från två språkgrupper väljs ut till Demokratigruppen (t.ex. genom lottdragning bland frivilliga).

Träff 1: Medlemmarna i Demokratigruppen lär känna varandra (genom namnlekar m.m.) och får information om hur planeringsprocessen går till. Gruppen diskuterar också vad begreppet demokrati innebär.

Träff 2: Demokratigruppen fortsätter med att lära känna varandra och inleder planeringen av evenemanget, själva Demokratidiscot.

Träff 3: Planeringen fortsätter. Demokratigruppen får praktisk träning i demokratiskt beslutsfattande.

Träff 4: Praktiska förberedelser inför Demokratidiscot.

Träff 5: Demokratidiscot genomförs.

Träff 6: Demokratigruppen samlas för att reflektera kring hela projektet. Hur gick det? Vad lärde vi oss? Hur håller vi kontakten i fortsättningen?

En lämplig längd för träffarna är ca två timmar. De praktiska förberedelserna inför evenemanget tar antagligen lite längre än så. Under planeringsträffarnas bekantningslekar går det också bra att vara utomhus för att få lite frisk luft och ny energi.

***Tips!** Exempel på metoder som kan användas under Demokratigruppens planeringsträffar finns i slutet på handboken.*

RÖSTÄ

1. Unicef.

2. Punainen Risti.

3. Nalleja sairaalaan.

Dags för Demokratidisco!

Till Demokratidiscot inbjuds andra barn och unga i samma ålder (t.ex. klasskamrater till medlemmarna i Demokratigruppen eller andra barn och unga i byn/stadsdelen). Discots form och genomförande planeras och beslutas av Demokratigruppen, och själva discot genomförs sedan i så stor utsträckning som möjligt enligt gruppens planer.

Det viktigaste är att barnen och ungdomarna som deltar i discot har roligt och får mötas över språkgränserna under avslappnade former. För att detta ska lyckas väl kan det vara bra att Demokratidiscot innehåller isbrytande programnummer som sammanför deltagarna på olika lekfulla sätt. Demokratigruppen vill kanske ordna lekar eller tävlingar i samband med discot? Handledaren kan gärna prata om detta i Demokratigruppen, så att gruppen kan planera vad de vill ordna för program.

Det är viktigt att beakta att båda språken får lika stort utrymme under själva evenemanget. Till exempel ska alla lekar genomföras på båda språken. Tvåspråkighetsaspekten ska ingå som en naturlig del i evenemanget.

Discot kan ordnas på skoltid eller på fritiden. Handledaren behöver diskutera olika alternativ i god tid med Demokratigruppen och övriga involverade.

Välgörenhetsprojekt

Demokratigruppen kan ordna försäljning av till exempel godis under discot. I så fall väljer gruppen tillsammans ett välgörande ändamål att skänka försäljningsvinsten till. Notera att det kanske inte är möjligt att ordna försäljning under discot, ifall det ordnas under en skoldag.

TÄH
PÄÄ

RAPUZ
ENL

HÄST / HEMMEN

Metoder

Här följer förslag på övningar som går bra att använda under Demokratigruppens träffar och under Demokratidiscot.

Brainstorming, idémöte – Alla får kasta fram vilka förslag som helst och det gör gott för gruppdynamiken att skratta tillsammans. Inget förslag är för dumt! Ur de mest orealistiska fantasiförslagen kan användbara och realistiska idéer födas.

Demokratisk omröstning – Ordna omröstning mellan olika alternativ, det alternativ som får flest röster vinner. Att alla får sin röst hörd gör att alla känner att de får vara med och påverka, inte bara den som pratar mest och högst.

Gör det med humor, eller ”Ilon kautta” – Ett skratt öppnar upp sinnet och gör dig mera mottaglig. Om medlemmarna i Demokratigruppen har trevligt och skrattar tillsammans försvinner känslan av tvång kring det andra språket och kanske lär de sig rent av någonting alldeles av misstag? Var uppmärksamma på att alla har roligt när ni skrattar, så att det inte sker på någons bekostnad.

”Nödord” – Demokratigruppen kan tillsammans, gärna redan under den första träffen, hitta på ett nödord. Alltså ett vanligt ord, t.ex. vesi/vatten, som används av den som behöver få en översättning av det som sägs. Nödordet gör tröskeln lägre att medge att man inte hänger med utan behöver en översättning.

Indelning i mindre grupper – För att få allt gjort inför discot fixas kan Demokratigruppen delas in i mindre grupper, t.ex. en grupp som tillverkar affischer och en annan som förbereder material till en lek. Då lär sig gruppmedlemmarna också att acceptera den affisch/de förberedelser som någon annan gjort, istället för att tänka att också de borde ha fått vara inblandade i allt. Handledaren kan fundera på hur gruppindelningen görs. Får de gruppera sig själva enligt vad de vill göra eller sker grupperingen mera styrt för att maximera t.ex. språkblandningen?

Utvärderingsmetod – Kan gärna göras utomhus. Var och en får fem kottar (eller andra föremål, t.ex. stenar eller knappar) till sitt förfogande och sedan lägger alla fram valfritt antal kottar i en gemensam hög. Fem kottar betyder att någonting lyckades bra, en kotte betyder att det inte riktigt lyckades. Utvärderingen kan gö-

ras så att alla tydligt ser varandras svar, eller så att kottarna samlas mera anonymt i en hink eller skål. Utvärderingen kan också göras så att gruppmedlemmarna får fem kottar per fråga (alltså t.ex. 25 kottar om det finns fem frågor) och sedan går runt till olika frågestationer (frågan utskrivna på ett papper) och lägger sina kottar där. På så vis kan svaren på alla frågor diskuteras samtidigt, eftersom kotthögarna ligger kvar vid frågorna.

Förslag till frågor: *Hur gick planeringen? Hur gick de praktiska förberedelserna? Fick du/deltagarna nya kontakter under själva discot? Hur roligt var discot? Hur väl uppnåddes målet att skapa kontakt mellan språkgrupperna (I Demokratigruppen? Under Demokratidiscot?)? Hur väl kunde du vara dig själv i gruppen? Resonera och reflektera tillsammans över både frågorna och antalet kottar!*

Bekantningsövningar

Övningar och lekar där medlemmarna i demokratigruppen får bekanta sig med varandra är bra att använda under de första träffarna.

Namnlekar – Att leka namnlekar hjälper alla att lära sig varandras namn. Alla känner vi oss mera sedda och villiga att bidra aktivt till gruppens arbete om de andra i gruppen kan vårt namn. Om ledaren har sämst minne och förlorar en namnlek där man ska komma ihåg allas namn, gör det ofta barnen och ungdomarna mindre blyga. Det viktigaste är att också namnlekarna sker genom lek och skratt tillsammans.

Bildkort – Alla väljer ett bildkort (t.ex. vykort) som de tycker om, eller vars bild föreställer något de gillar. Sedan säger alla sina namn och berättar varför de valt just den bilden. Bildkorten kan också användas under den sista träffen med Demokratigruppen. Då kan gruppmedlemmarna t.ex. välja två kort, ett som beskriver hur de har det just nu, och ett som beskriver hur de upplevde Demokratidiscot eller planeringsjobbet i Demokratigruppen.

”Jag är säkert den enda här som ...” – Alla står (alt. sitter) i en ring och tar i tur och ordning ett steg inåt i ringen (alt. reser sig från stolen) och säger ”Jag är säkert den enda här som ...”. Var och en fortsätter alltså meningen på valfritt sätt, t.ex. ... har ätit en banan idag, ... tycker om sommaren, ... spelar piano ... Om påståendet stämmer in på någon annan ska den personen också ta ett steg framåt (alt. resa sig). Det är okej att säga både sådant som är gemensamt för många eller alla, och sådant som kanske är unikt i gruppen.

TRIP

TRIP

Metsämansikka Smultron

07335

Rita porträtt av varandra – Medlemmarna i Demokratigruppen sitter på stolar runt ett bord. Alla får ett papper och en penna och håller dem under bordet (alla behöver också ett skrivunderlägg, t.ex. en bit kartong så att pappret hålls stadigt i famnen). Sedan ritas alla ett porträtt av den person som sitter mittemot. När bilden är klar skriver alla in namnet på den de ritat av (fortsättningsvis med pappret under bordet). På given signal tar alla fram sina porträtt och visar dem för varandra.

Besvara en slumpmässig fråga – Handledaren förbereder lappar med frågor (t.ex. ”Vad gjorde du under veckoslutet? Vad vill du äta till middag? Vilken film såg du senast?). Det behövs minst lika många frågor som det finns medlemmar i Demokratigruppen och hälften av frågorna ställs på finska, hälften på svenska. Frågelapparna blandas och gruppmedlemmarna drar i tur och ordning en fråga utan att veta om de kommer att få en fråga på svenska eller finska. Den som har dragit lappen besvarar frågan på valfritt språk, och sedan får de andra i gruppen också svara på frågan. Alla hjälps åt med översättning om det behövs.

Lekar under discot

Demokratigruppen kommer antagligen med många förslag på olika discolekar. Det har visat sig vara svårt att få alla discodeltagare att delta i lekarna, och därför är det en god idé att under discot också göra någonting som faktiskt samlar alla. Då får deltagarna på riktigt koll på varandra och en känsla av att ha lärt känna någon från den andra språkgruppen.

Programförslag: *Samlas i en stor ring, och på en given signal (t.ex. när musiken tystnar) ska alla säga sina namn samtidigt. Sedan kan alla dansa t.ex. Macarena stående i samma ring. Alternativt kan deltagarna få i uppgift att gruppera sig skolvis och/eller klassvis i olika hörn av rummet för att sedan ställa sig i en stor ring, på så vis att de har en främmande person bredvid sig på båda sidor.*

De här programpunkterna kan exempelvis introduceras som ”experiment”, och liksom allt annat med humor. Var ändå noggranna med att faktiskt ALLA är med i ringen, också de vuxna.

Lycka till!

Demokratidiscometoden som presenteras i denna handbok är tänkt som en rolig metod för att överbrygga språkmurar och låta barn och unga pröva på demokratiskt beslutsfattande i en konkret situation.

Vi hoppas att handboken inspirerar föreningar, skolor, organisationer och andra intresserade att pröva på att jobba med Demokratidiscometoden - antingen genom att plocka delar av den och anpassa dem till den egna verksamheten, eller genom att genomföra metoden i sin helhet. Vi hoppas att ni delar med er av era erfarenheter av metoden till oss!

Kontaktuppgifter:

Svenska Österbottens Ungdomsförbund
Handelsesplanaden 10 D, 65100 Vasa
kansli@sou.fi

På bilden till vänster ses en del av de kramdjur som köptes med de medel deltagande barn samlade in. Djuren donerades till barnavdelningen på Vasa Centralsjukhus, från barn till barn.

Demokratidisco

Den här handboken guidar dig i Demokratidiscometoden som är en metod för att bygga broar mellan barn och unga med olika modersmål och låta dem träna sig i demokratiskt beslutsfattande.

Handboken riktar sig till föreningar, organisationer, skolor och andra som är intresserade av att arbeta med barn och unga på två eller flera språk.

Metoden har utarbetats av Svenska Österbottens Ungdomsförbund, och den har testats på tvåspråkiga orter i Finland. När metoden testades ordnades både ett par discon, en interaktiv teaterföreställning och en filmförevisning. Gemensamt för de evenemang som genomfördes var den tvåspråkiga aspekten och den demokratiska planeringsprocessen de byggde på.

Projektet Demokratidisco genomfördes 2016–2018 med stöd från Svenska kulturfondens strategiska program ”Ung på Svenska”.